

Posudek na bakalářskou práci Karolíny Jalovcové „Demografický vývoj populačně velkých českých měst“

Předkládaná bakalářská práce se skládá ze 53 stran z čehož jsou 4 strany literatury. Autorka se tématu věnovala z regionálního pojetí demografie, což je téma je v dnešní době zajímavé a potřebné. Práce je rozdělena do pěti strukturovaných kapitol: 1. Úvod, 2. Teoretická východiska populačního vývoje a vymezení studovaných měst, 3. Metodika a zdroje dat, 4. Demografický vývoj měst a 5. Závěr. V abstraktu je jednou větou definován cíl práce. To by chtělo více rozvést v úvodu, stejně jako definovat hypotézu nebo hypotézy, které autorka bude ve své práci zkoumat (např. zda má velikost města vliv na intenzitu populačního stárnutí nebo ne). Další možnost, která se v této souvislosti nabízí je porovnání demografického vývoje s referenční populací (např. za Českou republiku).

V první kapitole autorka upozorňuje na významné demografické změny, ke kterým v uplynulých dvaceti letech došlo a uvažuje, jak vypadaly v případě vybraných měst. Pro cíl práce vymezuje období let 1996-2012, mohla by ale uvést, proč si právě toto období vybrala (především proč začíná rokem 1996). Druhá kapitola je zaměřena na teoretická východiska populačního vývoje a vymezení studovaných měst. Stručně popisuje jak demografickou revoluci, tak i druhý demografický přechod a upozorňuje na dva koncepty vedoucí k zásadnímu poklesu plodnosti v České republice. Tyto dva koncepty staví (jako řada dalších autorů) proti sobě. Oponent se však domnívá, že by nebylo od věci připustit vliv *všech* faktorů zde uvedených, což může mít multiplikativní efekt s výsledkem zásadního poklesu fertility. V případě antikoncepce by ještě stála za zmínku nejen dostupnost antikoncepce, ale i její kvalitativní rozvoj ve srovnání se situací před dvaceti lety. Dále v této kapitole vymezuje vybraná (tj. populačně velká) města a následuje jejich velmi stručná charakteristika. Ta by mohla být určitě delší než cca 15 řádků na jedno město.

Třetí kapitola se týká metodiky a zdrojů dat. Jsou zde popisovány standardní nástroje demografické analýzy věku, plodnosti, potratovosti. Není jasná podkapitola 3.2 zdroje dat, píše se zde, že ČSÚ neposkytuje vyříděná potřebná data, která byla tedy poskytnuta katedrou demografie (jedná se patrně o vyříděná data ČSÚ), která pak někdo zpracoval? Čtvrtá kapitola je o demografickém vývoji měst a lze předpokládat, že se jedná o hlavní výsledek práce. Za jednotlivá města jsou zpracovány grafy vývoje počtu obyvatel, stromy života (ty jsou pěkné) a opět stručný popis demografického vývoje. Je dobře, že se autorka pokouší zasadit tento popis do širšího kontextu socioekonomického vývoje v daném území. Další části této kapitoly jsou zaměřeny na srovnání vývoje počtu obyvatel pomocí indexu změny, ukazatelů věku i vývoj naděje dožití. Není jasné, jak dospěla autorka k tvrzení, že rozdíl v naději dožití u mužů se postupně snižuje, z obr. 17 a 18 to tak na první pohled nevypadá. Je-li tomu tak, pak by se zde hodila tabulka s konkrétními hodnotami.

Následuje velmi stručná kapitola závěru. Jak již bylo napsáno, v úvodu chybí hlubší vymezení proti celkové situaci v ČR (jedna věta na s. 48 je málo), jednak zjištění, zda výsledky podporují nebo odporují zkoumané hypotéze (která však nebyla stanovena). Uvedené výtky jsou však dílčího charakteru a navrhuji práci k obhajobě.

Ing. Jaroslav Kraus, Ph.D.

1. září 2014